

Kau paionia 'i he funga 'o e Māmaní

Ha'amoā 'Amelika

“[Na'e Folofola 'a e 'Otuá 'Io]”

Na'e mo'ui 'a Leva'aia Levao mo ha ngaahi palopalema fakaemo'ui lelei lahi. 'I he 2015, na'e kamata tupu ha hangatāmaki 'i hono fofongá. Na'e fakamo'ui 'a e ngaahi hangatāmaki hili hono foaki ange 'e he ongo faifekau ha tāpuaki lakanga fakataula'eiki kiate ia. Na'á na kamata lau fakataha mo ia 'a e Tohi 'a Molomoná.

Na'e loto-mamahi ha kakai 'e ni'ihi 'i he ki'i kolo 'o e motú ke sio kia Levao 'oku fakakaukau ki ha tui fakalotu fo'ou. Na'a nau manuki'i 'ene ngaahi ngāue mo tukuhifo ia. Ka na'á ne kei tu'u ma'u pē pea 'ikai fuoloa kuo papitaiso. Na'e 'ikai fuoloa kuo muimu'i atu hono husepāniti ko Tuí, mo 'ene fānau 'e toko tolú ki he siasí, pea na'e hoko 'a Levao kimui ange ko e palesiteni Fine'ofa 'i hono koló. Na'e 'i ai ha ni'ihi kehe, na'e tākiekina kinautolu 'e he'ene sipinga 'o e mateaki, na'a nau ui ia ko e mafu 'o e Siasí 'i 'Oloseka.

Kōlea Tonga

“[He 'Ikai Mo'oni Te u Toe Mokosia]”

Ko Soi Tongi Sulá ko ha faifekau Pelesipiteliane ia na'á ne ongo'i ko hono fatongia ia ke malu'i 'a e kāingalotu 'o hono ha'ofangá mei he Siasi 'o Sisū Kalaisi 'o e Kau Mā'oni'oni 'i he Ngaahi 'Aho Kimui Ní. Ka neongo ia, na'e kamata ke ne talanoa mo e kau faifekau mo ma'u ha mahino ki he ngaahi me'a fakatokāteline na'á ne hoha'a ki aí. Na'á ne 'ilo'i 'e fiema'u 'e he'ene tui fo'ou ha liliu 'i he'ene ngāue ma'u'anga mo'ui pea he 'ikai lelei ki hono vā mo 'ene tamaí, 'a ia na'e hoko ko e sea 'o e Siasi Pelesipiteliane 'o Kōleá 'i he taimi ko íá.

Na'e fili 'a Tongi Sula ke papitaiso 'i he Vaitafe Haní. Na'á ne fakamatala 'o pehē, “Na'á ku fiema'u hoku papitaiso ke hoko ko ha a'usia hangē ko Sisū Kalaisi 'i he lahi taha 'e ala lavá”. 'I he pongipongi kakapu 'o e 'aho 5 'o Sepitema 1981, na'e momoko 'a e vai 'o e Vaitafe Haní, ka 'i he tu'u hake 'a Tongi Sula mei he vai, na'á ne fakamatala 'i ha māfana fakaeloto. Na'á ne pehē, “Kuó u kau 'eni ki he Siasi mo'oni 'o e 'Otuá. He 'ikai mo'oni te u toe mokosia.” Hili ha uike 'e ua mei ai, na'e papitaiso foki mo hono uai'í mo hono ongo fohá—'i ha falelotu māfana 'i he taimi ko 'ení. Na'e 'ikai faingofua 'a e mo'ui kia Tongi Sula mo hono fāmilí 'i he'enua kau ki he Siasí, ka na'e malava ai ke nau ma'u ha ngaahi tāpuaki fo'ou. Na'e pehē 'e Tongi Sula, “Ko e ngaahi fakatanga mo e ngaahi mamahi . . . hili hoku papitaiso 'oku ope atu ia 'i he me'a 'oku ou malava ke fakamatalá. Na'e mole ha me'a lahi 'i he'emaui [kau ki he Siasí], ka kuo mau ma'u 'o lahi ange 'i he me'a ne mau faka'ānaua ki aí.”

Côte d'Ivoire

“Ngaahi Matapā 'o e Mo'ui mo e Fiefiá”

Ko Laiti Sipo Pei 'a e fakamuimuitaha 'o hono fāmilí na'e nofo 'i 'api 'i he taimi ne fakatou mālōlō ai 'ene ongomātu'á. Na'e iku 'a e mole ko 'ení ki ha loto-mafasia lahi. Na'e fakafe'iloaki ia 'e hono fakafotu ko Feiti Natesí, ki he Siasi 'o Sisū Kalaisi 'o e Kau Mā'oni'oni 'i he Ngaahi 'Aho Kimui Ní.

'I he fuofua taimi na'e 'alu ai 'a Laiti ki he lotú, na'á ne ongo'i ha 'ofa lahi mei he kau fafine 'o e houalotu 'a e Fine'ofá mo e Kau Finemuí. Neongo na'e 'ikai ke ne toe laukonga lolotonga 'a e taimi 'o 'ene loto-mafasiá, ka na'á ne fakatokanga 'i 'ene toe malava ke tokanga 'i he'ene ako 'a e Tohi 'a Molomoná. Na'á ne papitaiso 'i he 'aho 18 'o Nōvema, 1995.

Na'e 'ikai fuoloa mei hono papitaiso, kuó ne ma'u ha faingamālie ke fakafoki 'a e 'ofa na'á ne a'usiá 'i he'ene ngāue 'i he houalotu 'a e Fine'ofá mo e Kau Finemuí. Na'á ne hoko foki ko ha faifekau fakakolo, 'o fakaafe'i ha ni'ihi kehe ke nau 'ilo'i 'a e feohi mo e melino tatau na'á ne toki ma'ú. Na'e pehē 'e Laiti, “Na'e fakamālohia mo tokoni'i au 'e he ngaahi uiui'i kotoa ko 'ení ke u fakalakalaka fakalaumālie mo faka'atamai fakatou'osi”.

Na'e hoko 'a Laiti ko e taha 'o e kau fuofua faifekau sisitā ke ngāue 'i he Misiona Lepapulika Fakatemokālati 'o Kongokou Kinisasá